Vzdělávání pedagogických pracovníků

data z národních a mezinárodních šetření

Mgr. Tomáš Zatloukal, MBA, LL.M., MSc. | ústřední školní inspektor

ČŠI | Česká školní inspekce

Účast na DVPP

Kdo se vzdělává a v jaké míře?

82,2 %
učitelů ZV se v posledních 2 letech zúčastnilo DVPP

80,4 %
Dominuje průběžné vzdělávání

16,0 %
Studium k rozšíření odborné kvalifikace

11,3 %
Studium pedagogiky

pod 8 %
Ostatní formy

Co učitelé považují za nejpřínosnější

Formy profesního rozvoje – preference učitelů

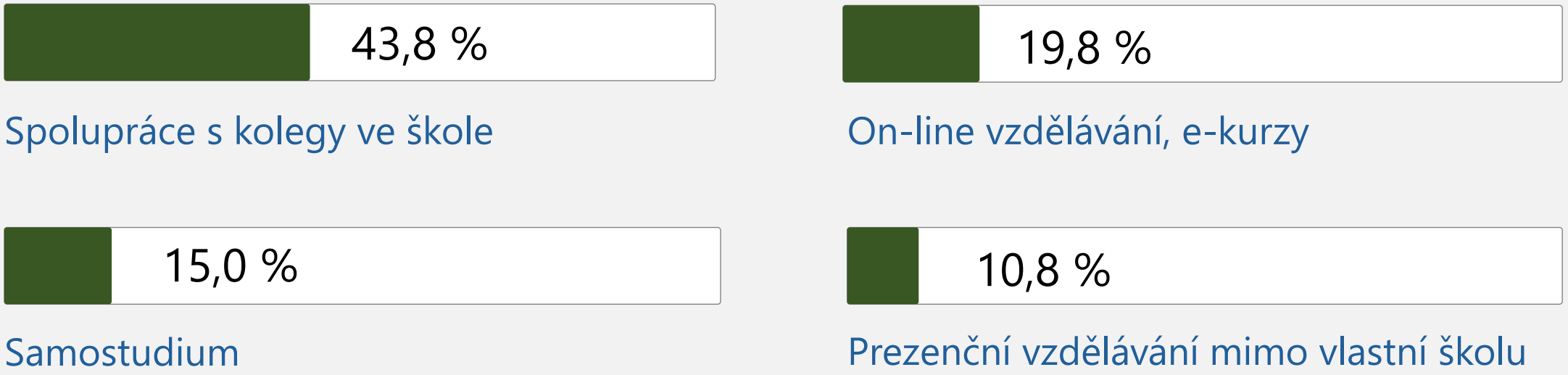

sdílení s kolegy předčí formální DVPP

Vzdělávají se učitelé v tom, co skutečně potřebují?

ČŠI | Česká školní inspekce

Témata, která učitelé skutečně absolvují

O čem průběžné vzdělávání je – oblasti absolvovaného DVPP (přehled témat z dotazníku učitelů ZV)

Jakých oblastí se kurzy a semináře dalšího vzdělávání týkaly?	podíl učitelů (v %)
vědomosti a znalosti v předmětech, které vyučuji	57,8
metody a formy výuky, pedagogické kompetence	55,7
formativní hodnocení	36,5
podpora rozvoje gramotností a klíčových kompetencí	20,2
dovednosti v oblasti ICT	43,4
chování žáků a vedení třídy	34,6
prevence a projevy rizikového chování žáků, bezpečnost žáků	30,2
vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků	8,5

Potřeby učitelů: kde poptávají podporu

Poptávaná potřeba podpory	Chtějí podporu (v %)
Podpora pro zvládání psychické náročnosti povolání	26,0
Prohloubení dovedností zaujmout a motivovat žáky	23,5
Snížení obtíží spojených s výukou žáků různé úrovně znalostí a dovedností ve třídě	27,3
Širší nabídka volně dostupných a kvalitních didaktických návodů pro výuku	18,7
Prohloubení dovedností ke spolupráci se zákonnými zástupci žáků	8,9
Prohloubení spolupráce a komunikace mezi pedagogickými pracovníky školy	6,2

Soulad nebo nesoulad?

Setkávají se témata DVPP s tím, co učitelé potřebují?

Oblast	Chtějí podporu	Absolvovali vzdělávání	Co z toho plyne
Metody a formy výuky	45,1 %	55,7 %	Velmi dobrá shoda; vzdělávání jde výrazně tímto směrem
ICT / digitální dovednosti	31,7 %	43,4 %	Nabídka vzdělávání je vyšší než deklarovaná potřeba
Vedení třídy / chování žáků	24,0 %	34,6 %	Poměrně dobrá shoda
Žáci se SVP	19,6 %	23,6 %	Relativně dobrá shoda
Předmětové znalosti	15,8 %	57,8 %	Výrazný nepoměr – vzdělávání je zde mnohem častější než deklarovaná potřeba
Gramotnosti a klíčové kompetence	10,0 %	20,2 %	Vzdělávání je zhruba dvakrát častější než deklarovaná potřeba
Multikulturní / vícejazyčné prostředí	6,4 %	3,8 %	Relativně nízká míra vzdělávání vzhledem k potřebě
Psychická náročnost povolání	26,0 %	–	Výrazná potřeba, pro kterou v přehledu absolvovaných kurzů není odpovídající oblast
Motivace a zaujetí žáků	23,5 %	–	Výrazná potřeba, ale bez odpovídající kategorie mezi absolvovaným vzděláváním
Výuka žáků různé úrovně	27,3 %	–	Jedna z největších potřeb, ale v absolvovaném vzdělávání není přímo zachycena
Spolupráce se zákonnými zástupci	8,9 %	–	Potřeba není v přehledu absolvovaných kurzů přímo zachycena
Spolupráce pedagogů ve škole	6,2 %	–	Potřeba není v přehledu absolvovaných kurzů přímo zachycena

ČSI | Česká školní inspekce

Řídí školy profesní rozvoj podle svých cílů a na základě dat?

ČŠI | Česká školní inspekce

Na čem stojí plán DVPP

Jak ředitelé sestavují plán dalšího vzdělávání?

- Podněty/požadavky pedagogů – **95,0 %**
- Nabídka vzdělávacích akcí – **73,3 %**
- Závěry z hospitační činnosti – **50,5 %**
- Podněty pedagogické rady / metodických orgánů – **36,2 %**
- Proporcionální účast všech pedagogů – **18,8 %**
- Proporcionální zastoupení vzdělávacích oblastí – **14,2 %**

Plánování DVPP je silně poptávkové, méně datově podložené (méně čerpá z doporučení ČŠI a vlastních zjištění školy)

Jak ředitelé ověřují přínosy DVPP

Reflexe a evaluace: funguje to?

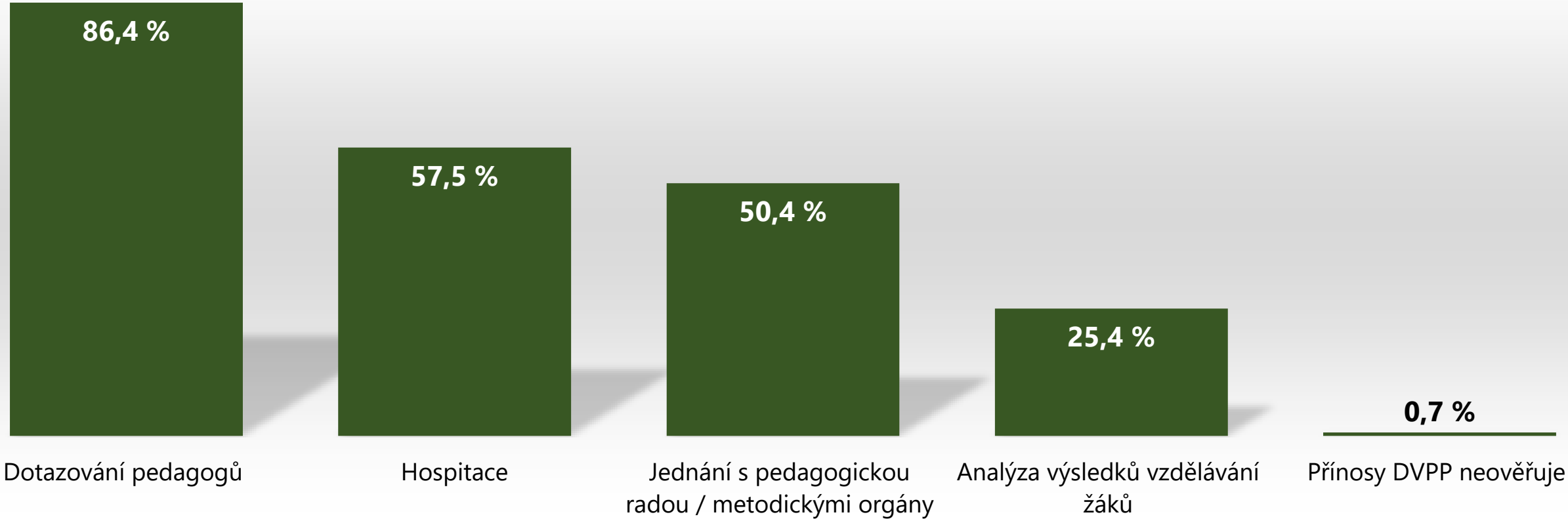

Reflexe je převážně zkušenostní, méně orientovaná na výsledky žáků (měřitelné výstupy)

ČSI | Česká školní inspekce

Kde ředitelé sami potřebují podporu

Potřeby ředitelů v oblasti rozvoje a řízení

31,5 %
Personalistika (získávání pedagogů)

30,6 %
Rozvoj lidských zdrojů (koučink, osobnostní rozvoj)

28,4 %
Manažerské dovednosti

25,2 %
Řízení pedagogického procesu (pedagogické vedení)

ČSI | Česká školní inspekce

Projeví se vzdělávání učitelů ve třídě?

ČŠI | Česká školní inspekce

Zpětná vazba jako most mezi DVPP a výukou

Dostávají učitelé zpětnou vazbu k výuce?

54,7 %
Učitelé navzájem (vzájemné hospitace)

49,1 % / 46,6 %
Ředitel / zástupce

35,4 %
Žáci

4,1 %
Nikdo

Dopad zpětné vazby

90,4 %
učitelů hodnotí její dopad jako velký

Zpětná vazba je široko dostupná a vnímaná jako účinná – ale jde o mezičlánek k výsledkům žáků

ČSI | Česká školní inspekce

Kvalifikovanost a aprobovanost

Výchozí podmínky: kdo učí?

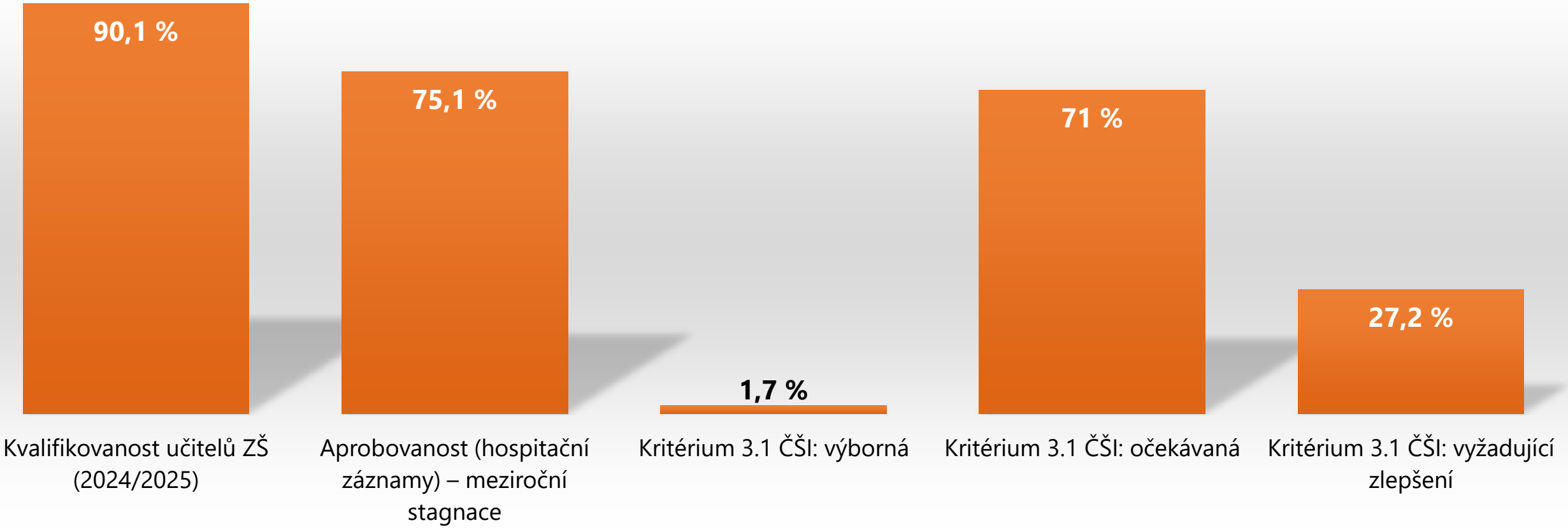

Pětina učitelů učí **mimo aprobaci** – relevantní kontext pro plánování DVPP i sledování výsledků žáků ve vztahu k práci učitele

ČSI | Česká školní inspekce

Co učitele nejvíc stresuje…. by mělo formovat nabídku DVPP

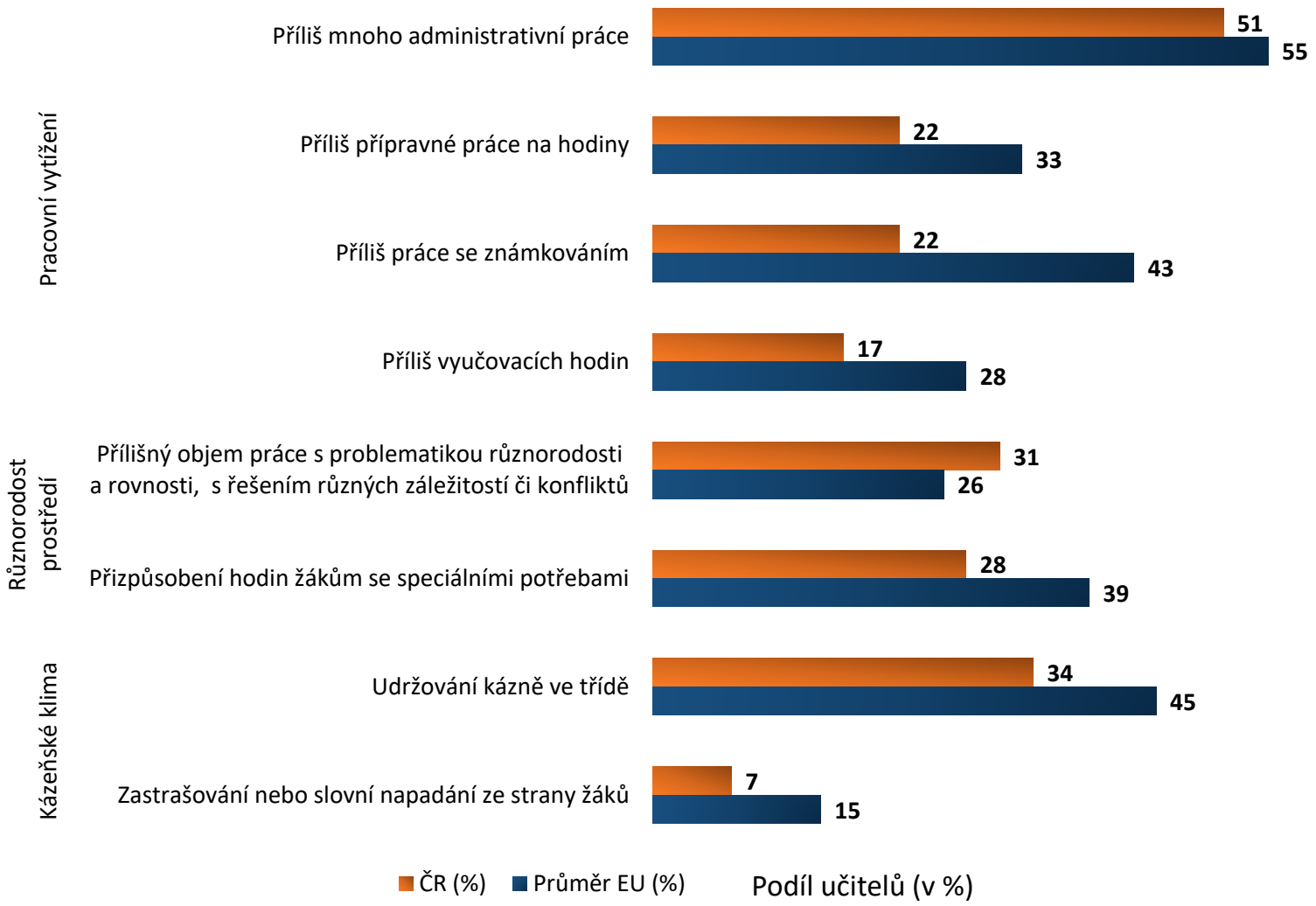

Důsledek pro nabídku DVPP: cílit podporu na:

- zvládání kázně u začínajících učitelů
- práci s diverzitou a řešením konfliktů napříč celou kariérou – nikoli jen na přípravu hodin či hodnocení, kde čeští učitelé stres pociťují nejméně

Pozn.: Graf ukazuje podíly učitelů, pro které jsou uvedené situace „docela" či „do velké míry" zdrojem stresu. Statisticky významné rozdíly mezi ČR a průměrem EU jsou zvýrazněny tučně.

ČSI | Česká školní inspekce

Klíčová zjištění

- Učitelé se vzdělávají, ale nejvíce jim přináší spolupráce s kolegy
- Ředitelé plánují DVPP převážně na základě poptávky a nabídky, méně na základě dat z vlastního hodnocení
- Přínos DVPP se zřídka ověřuje na výsledcích žáků

Učitelé pociťují vysokou potřebu uznání, posílení prestiže a respektu profese ze strany vlády, médií, rodičů. Požadují dlouhodobou vizi, stabilitu kontinuitu systému.